

„Danskere“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESBLAG FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskere“ udkommer Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: Udenlandske Stater \$2.00. Udlandet \$2.50

Bladet betales i Forskud. Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANF LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere“'s Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læserne henvender sig til Folk som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omtale, at de saa Avterissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Vor Kirkeblades Udbredelse.

Derom anfører „The Lutheran“ følgende efter „The Baptist“: Den Opgave at udbrede vore Blade kan ikke løses ved Cirkularer, end ikke personlige Breve fra Kontoret, for de falder alt for ofte som skadeløse Regnbyger til Jorden; — heller ikke ved Præmier, der er et Papirfyrr — for megen Flamme, og Heden er snart forbi; heller ikke ved Kommissioner, der appellerer til Kommissionerens Fortjeneste og det filantropiske Motiv i Abonnenten; heller ikke ved en rejsende Repræsentant, der i bedste Fald kan gaa løselig over Grunden istand til at dyrke den ordentlig. Vi bliver aldrig i Stand til at løse den Opgave, førend Samfundet enigt og med Alvor stiller sig i Forhold til Samfundets Blad som til sin Mission, sin Skolegerning, sin Pensionssag og andre Samfundets Foretagender.

Luthersk Livsassurance.

I L. B. A. Bulletin for August skriver Herman L. Ekern: „Sammenslutning af „The Lutheran Brotherhood of America“ og „The Luther Union“ i Juni, 1920, har gjort det muligt straks at tilbyde sund, permanent og økonomisk Livsassurance til alle Lutheranere i deres Organisation. Luther Unions Navn forandres til Lutheran Brotherhood, under hvilket Navn Livsassurance vil blive ført.“ Der skrives en hel Del mere om Sagen, men det anførte omfatter selve Sagen, og det er alt, vi bryder os om at meddele, nemlig det Faktum, at Lutheran Brotherhood of America nu er i Stand til at tilbyde sine Medlemmer Livsassurance. Vi har som Kirkesamfund, eller indenfor Samfundet prøvet paa at faa noget lignende startet men uden Resultat. Her er nu noget, som vi kan anbefale, baade at støtte og at søge Støtte hos — L. B. A.

National Lutheran Commission for Soldiers' and Sailors' Welfare's tredje Aarsrapport er nylig udkommen; den giver følgende interessante Meddelelser om vor lutherske Kirkes Delta-gelse under Krigen. Indtil 31. Okt., 1919, var der 160,125 lutherske unge Mænd i Tjenesten eller omkring 5 pct. af Kirkens Medlemmer. Af disse blev 4,741 saaret, 2,818 døde i Tjenesten, 3,807 faldt paa Slagmarken. Kvinder i Kirken strikkede 6,521 „garments“, hvortil de brugte 9,111 Pund Garn. Desuden gav de store Bidrag af Gelee, Frugt, Hospital-Materialer, Uldtæpper, m. m. Der var 78 lutherske Feltpræster, af hvilke een døde i Tjenesten. Kommissionen uddelte 105,259 Her

og Flaadé „Service Books“, 5,332 Nytestamenter, 1,691,618 Stykker Opbyggelses-Litteratur, 58,000 Memorandum-Bøger og 72,393 Krigsmedailler. 155 „Camp Pastors“ betjente vore unge Mænd i Lejrene her i Landet. Til alt dette Arbejde bidrog Kirken alt i alt \$1,363,362.69.

Den gamle norske Synode.

Ved sit Møde i Milwaukee, Wis., i Sommer fattede Synodalkonferencen bl. a. følgende Beslutning: „Til vor store Bedrøvelse maa vi erkende, at „Synoden for d. n. ev. luth. Kirke i Amerika“ ved sin Fastholden ved „Opjør“ og sin Sænkelse i „Synoden i Den norske lutherske Kirke i Amerika“ har løst Tros-Eenheds-Baadet med Synodalkonferencen.“

Synodalkonferencen er en Samling af Synoder, hvoraf Missouri Synoden er den største og mægtigste. Vedkommende Konferenc er da saa ærlig at erkende, at „den gamle norske Synode“ er at søge indenfor Den norske lutherske Kirke i Amerika. Naar andre gør Krav paa at være „Den gamle norske Synode“ er det simpelthen Usandhed, fabrikeret i Agitations-Øjemed. „Lutheraneren“.

„Kan Svendborg betegnes som en kristen By?“

Efter at Hr. Staal nylig havde holdt et Par Møder i Svendborg paa Fyn, rejste han Spørgsmaalet i Byens Blade og bad de stedlige Folk besvare det. Og nu, skriver „Kr. Dgbl.“ af 3. Sept., debatteres Spørgsmaalet ivrig af Indsendere i de forskellige Blade, der hver Dag bringer en eller flere Artikler. Det oplyses, at Kirkegangen i Byen er meget ringe, Opgivelserne varierer mellem 2 og 4 pct., ingen nævner over 500 af 13,000. Bibellæsningen skal ogsaa være næsten ukendt udenfor det lille Missions-samfundets Kreds, og de kirkelige Foreninger er kun smaa.

Diskussionens Begyndelse

faldt sammen med en af K. F. U. M. arrangeret Vækkelsesuge for de unge, og gavnede selvfølgelig Tilslutningen i høj Grad til disse Møder. Debatten har fremkaldt flere taagede og misforstaaede Indlæg til Forsvar for at dyrke Gud i Naturen i Stedet for i Kirken. — Indlæg, som det er gavnligt at faa frem i Lyset og gendrevet.

Ferieskolen.

Efter en Artikel med denne Overskrift skriver „Kr. Sml.“'s Redaktør: „Naar jeg efter „Dannevirke“ optager Stykket om Ferieskolen, gør jeg det, fordi jeg mener, det er af afgørende Betydning, at denne Skole faar en langt større Plads imellem os, end nu er Tilfældet. At den helt anderledes bliver vort Hjertebarn. — Det maa den blive for vore Børns, og for vor egen og for vor Kirkes Skyld. I Stykket „Ferieskolen“ staar et Par Sætninger, som jeg særlig vil understrege: „Sommerskolen har prøvet paa at give Børnene noget, som Intet Menneske har Raad til at undvære, nemlig Livsindhold.“ — Det glæder os at se, at der slaas til Lyd for Ferieskolen.

INDSAMLINGEN

til vort Samfunds Skole i Blair, Nebr. Der indløber stadig væk gode Nyheder om den Sag. Folk synes at have Forstaaelse af, at vi, om vi skal drive en Samfunds College og Præsteskole, maa have andre og bedre Bygninger. Saaledes udtalte en Familie fra Colorado sig forleden, da den kom her igennem pr. Automobil.

Den lokale Komite paa 3 Mand i Denver, Colo., skrev forleden til Mr. L. Vedsted følgende: „Vil lige meddele dig, at vi som Komite har gaaet rundt i Denvers Mure de sidste syv Dage med Betænkning, men endelig faldt de. Vi er „over the top“, og fremdeles subscriberes her. Vi haaber, at dette maa

ogsaa være en Tilskyndelse for andre Menigheder.“

Pastor J. P. Christensen, Denver, meddeler mig den 20. Sept., at Subskriptionen er over det satte Maal, og at de unge har taget et arkfægtigt Tag.

Menigheden i Ferndale, hvis Quota var \$4,400.00, har indsendt sine Lister med en Subskription paa \$5,205.00.

Vil alle Menigheder i Samfundet gaa frem og udføre hver sin Del i dette store Foretagende, som nu er godt begyndt, vil vi se vor Skole rejse sig op paa Højde med andre kristelige Skoler her i Landet. Sagen er af stor Betydning for vort Samfund. Vi maa alle være med. Vi har ikke Raad til at trække til hver sin Side.

Med broderlig Hilsen
J. J. Kildsig.
Blair, den 27. Sept.

INDIANERMISSIONENS KOSTSKOLE I OAKS, OKLA.

Pastor N. L. Nielsen skriver: „Det er vel ikke lykkedes at finde en Familie til „Boarding“-huset? Vi har nu lejet det ud til Ericksons, saa vil Konen (Mrs. E.) bo der med alle Børnene, og de skal gaa i Missionsskolen. Vi har besluttet at tage 4 eller 5 Børn her hos os i Vinter for ikke helt at opgve det. En Del Børn har vi maattet sige nej til paa Grund af Mangel paa Plads.“

Nej, det er, desværre, ikke lykkedes os til Dato at finde en Familie til Bestyrerpladsen ved Kostskolen.

Men mon der dog ikke findes en Familie i vor Kirke, der vil tage en saadan Gerning op i blandt Indianerbørnene og paa den Maade være med til at øve en saare tiltrængt Mission der nede, Manden som Vejleder i praktisk Landbrug, Hustruen til at lede Husholdningen?

Aarsmødet i Hutchinson paa-lagde Kirkeraadet „at opføre en tidssvarende Bygning til Brug til Kostskole.“ Ved den Sag er der intet videre foretaget hidtil. Vi maa jo først have Bestyrerpladsen besat.

Mon det virkelig ikke skal lykkes os?

M. N. Andreassen.

HØVDINGEN, BIBELN OG MISSIONÆREN.

En Missionær sad en Aften i Døren til sin Bolig mellem Himalajbjergene, hvis Tinder pegede opad imod Himmelen. Alt hvad han hørte og saa, mindede ham om, at han var i Østerland, og han bar selv Præg deraf; mange Aars anstrengende Arbejde under Indiens glødende Sol havde gjort hans Haar hvidt og bøjet hans Skikkelse. Medens han sad henusken i Tanker, nærmede en Flok Mennesker sig hans Hus; snart stod syv og tyve Mænd foran ham. Med et ærværdigt „Salem“ (Fred), begyndte en af dem — aabenbart Høvdingen — samtalen med følgende Ord: „Min Fader — mit Folk og jeg er kommen hertil — sytten engelske Mil herfra. Vi har vandret siden Solopgang i Morges.“

„Og hvad er eders Ærinde?“ spurgte Missionæren.

„Min Fader, du er en Lærer, sendt af Gud, den almægtige. Vi ønsker at faa den underbare Bog.“

„Er det Bibelen, du mener?“ spurgte Missionæren videre, og al hans Træthed, alle hans tunge Tanker var ligesom bortvejrede gennem dette glædelige Besøg.

„Min Fader,“ gentog Høvdingen, „vi har sendt Bud til Calcutta efter den underbare Bog, som er skrevet af Gud, den alvise, men ingen af vore i den store Stad ejer den. Saa sendte vi Bud til det hellige Benares, men Ganges Vover har ikke baaret Bogen til os. Derefter

vendte vi os til Templet i Arga, men den fandtes heller ikke der. Nu er vi kommen til dig. Kan du, som er Sandhedens Lærer, ikke give os denne Bog?“

Missionæren svarede:

„For nærværende har jeg kun eet Ekseplar af den hellige Bog. Om jeg nu giver den til eder, hvad skal jeg da gøre, naar mit Folk kommer og beder mig om at læse for dem af den?“

De besøgende vilde imidlertid ikke lade sig afvise, og Missionæren spurgte dem da, hvorfor de egentlig vilde have denne Bog.

„Vi maa have den underbare Bog, siden den taler om den Herre Jesus Kristus, den barmhjertige, og om Vejen til Himlen,“ svarede Høvdingen i en Agtelse-indgydende og ydmyg Tone.

Hvordan skulde Missionæren kunne modstaa en saadan Bøn? Han rakte Høvdingen sin Bibel, og denne faldt da paa Knæ og kyssede Missionærens Fødder, kyssede Bibelen og trykkede den til sit Hjerte, hvorpaa han gav den til sin Søn.

Efter en Stunds Forløb tog Høvdingen sin Pung frem.

„Min Fader, jeg beder dig tage imod denne,“ sagde han, „den er værdiløs sammenlignet med de Rigdomme, som du i og med denne Bog har givet mig.“

„Nej, du skal have Bogen som Gave, sælg den, kan jeg ikke,“ svarede Missionæren.

„Men sig mig, hvad vil du nu gøre med denne underbare Bog?“ spurgte han, da Mændene gjorde sig rede til at vende tilbage.

Høvdingen løftede Bibelen og sagde:

„Jeg vil hver Morgen gaa bort til Templet, og der vil jeg stille mig paa Marmortrappen i tyve Minuter og læse af den underbare Bog for alle dem, som vil høre derpaa.“

„Hedningers Trøst.“

VOR SKOLE.

(Uddrag af et Foredrag, holdt af John C. Romer ved Kreds-mødet i Evan, Minnesota, den 17. September.)

Vor Skole er Betingelsen for, at vort Kirkesamfund kan staa som et selvstændigt Samfund. Der sammenknyttede Studenterne, Samfundets fremtidige Arbejdere paa en saadan Maade, at næppe nogen kan forstaa det uden at have oplevet det.

Vort Land trænger til kristelige Skoler. Staten har mange udmærkede Skoler, hvortil vore unge har Adgang. Men disse er ikke i egentlig Forstand kristelige. Tvertimod kan unge uerfarne, ubefæstede Sjæle her let ledes bort fra Kristendommen.

Dersom en Skole skal have en Fremtid, maa den være tidsvarende. Saaledes Redskaber, som en dygtig Fremskridts-Landmand brugte for tyve Aar siden, bruger han ikke nu. Lignende gælder om en Skole. Den maa i god Forstand følge med Tiden med Bibliotek, Laboratorium og Bygninger.

Hvorledes bør vi støtte vor Skole? Vi maa se paa Skolegerningen som en Missionsgerning. I alt Guds Riges Arbejde gælder Regelen om Bøn og Arbejde. Begge disse maa findes og ikke skilles ad. Saa maa vi da bede alvorligt for Skolen, for Lærerne, Studenterne og dem, som samles der.

Og vi maa sende vore egne unge dertil. Det er en Betingelse for Skolens Eksistens! Næppe nogen vil paastaa, at Skolen er ham en Hjertesag og dog sende sine Børn til andre Skoler.

Enhver god Skole koster det mange Penge at drive. Det gælder for Statskoler saa vel som for alle andre. Det gælder ogsaa for vor Skole.

Naar vi ser hen over vort Folk, da maa vi sige, at Gud har rigelig velsignet det, ogsaa med jordisk Gods. Jordisk Gods saavel som Evner og andre gode Gaver er betroet Gods. Er det da noget stort, om den, der har modtaget Guds gode Gaver, br-

ger dem i hans Tjeneste? Er det noget stort, om den, der har faaet jordisk Gods, giver saa meget, at der er nok i Kassen til Guds Riges Arbejde? „Naar I have gjort alle de Ting, som ere edere befalede, skulde I sige: Vi ere nyttige Tjenere; kun hvad vi vare skyldige at gøre, have vi gjort.“ Hvorledes vil den engang bestaa i Regnskabets Stund, som maa erkende: Det var for mig selv jeg levede, for mig selv jeg samlede sammen; Guds Riges Opgaver lod jeg ligge hen. Kristus siger: „Guds Rige først.“

Ogsaa i vor Omtale vil det mærkes, om Skolen er os en Hjertesag. Omtaler vi den paa en ligegyldig, kold eller kritisk Maade? Eller gaar vi ligefrem saa langt, at vi har en Slags Glæde i at paapege dens Fejl og Mangler? Det er sandt, at kun naar vi ser Fejlene og Manglerne klart, kan vi vente at afhjælpe dem. Men med hvilket Sind omtaler vi dem?

Lad os kun stille højt. Men naar vi omtaler Fejl og Mangler, da lad os huske paa, at Idealet for vor Skole i kristelig Henseende ikke naas lettere end Idealet for det enkelte troende Menneske eller Idealet for den enkelte Menighed.

FENGER MEMORIAL HOSPITAL.

Dette Navn betegner et stort Fællesforetagende af Danske i Amerika.

Det er ca. 30 Aar siden Tanken om et saadant Foretagende først drøftedes, og en Mængde Konferencer holdtes for at realisere den, men den fik Lov til atter at slumre, indtil den vakte ved den nylig overstaaede store Krig.

Den tog nu Form af et Monument til Minde om de dansk-amerikanske Mænd og Kvinder, som under Krigen gav deres Liv for Frihedens Sag og Retfærdighedens Sejr.

Mænd i Omaha og Council Bluffs (og dels andre Steder) gjorde Udkast til at bygge; men i det samme skete det, at „Lord Lister Hospital Com.“, som havde en Hospitals-Bygning under Opførelse paa 26 St. og Dewey Ave. (eller 26 & Harney Sts.), Omaha, Nebr., blev af Omstændigheder tvunget til at sælge.

Denne Bygning, saa lang den var fremskredet, bedømtes af kyndige Fagmænd til \$654,000, og The Fenger Hospital Company købte den saa for \$548,000. Dermed var Begyndelsen gjort til Virkeliggørelsen af den nævnte Tanke om et fælles dansk Foretagende i Humanitetens Tjeneste.

Det var i Maj dette Aar, Hospitalkompaniet først henvendte sig til Landsmænd her i Landet om at tage Aktier i det skønne Foretagende, idet det cirkulerede en Pamphlet, hvorigennem der gjordes Rede for Sagen.

Navnet Fenger var det ikke vanskeligt at blive enig om. Mange endnu levende Landsmænd mindes jo den i Chicago i sin Tid saa berømte danske Læge, der var født i København 1840, kom til Amerika 37 Aar gammel, virkede ved Cook County Hospital i Chicago ca. 25 Aar, og døde 1902, ikke fuldt 62 Aar gammel.

Den 22. ds., Onsdag i sidste Uge, var man bleven færdig til at indvi Bygningen, og Dagen efter toges den i Brug.

Indvielsen foretoges i et aabent Gaardsrum, vist det eneste Sted i Komplekset, der var Plads til den Mængde Mennesker, der var mødt til Deltagelse i denne Højtidelighed. Rummet var midlertidigt indrettet med Platform og Sæder for Anledningen.

Formand Fred Petersen agerede Ordstyrer. Først gaves Ordet til Past. V. S. Jensen, der oplæste et Skriftafsnit og holdt Bøn. — Mayor Smith, der var opført paa Programmet som første Taler, havde meldt Frafald. Saa talte Dr. Henry, særlig til

Pris for Dr. Christian Fenger, som Hospitalet er nævnt efter. Han nævnte ogsaa Mrs. Fenger, der var til Stede, som hans dygtige Medhjælper. Ordstyreren overrakte hende derpaa en stor Buket af dejlige røde Roser, som hun bevæget takkede for.

Dr. Brooks fra Audubon, Ia., havde ogsaa anerkendende Ord at sige om afdøde Dr. Fenger.

En Frank V. Lawson talte særlig om Sønderjydernes Forhold til Uncle Sam. Krigen i 1864 havde drevet mange af dem til at søge deres Hjem her.

Paa Opfordring af Ordstyreren talte ekstemper først „Pioneerens“ Redaktør, siden „Danskere“'s do.

Saa holdt vor forenede Kirkes Formand, Past. G. B. Christiansen, den egentlige Indvielsestale, sluttende med selve Indvielsesakten, medens den store Forsamling rejste sig.

Past. Gravengaard havde ligesom City Mayor meldt Frafald, men saa talte Past. V. S. Jensen i hans Sted. Han lagde Vægten paa, at det var af største Betydning, at Læger og Sygeplejersker blev indviet end Bygninger og Apparater.

Dr. Rosenbladt, der er Hospitalstalede Læge, næsten protesterede imod at tale, men han maatte frem og sige faa Ord — meget beskedne Ord, som røbede, at han tænker, før han taler eller handler.

Vi maa ikke glemme at nævne, at der ogsaa var sørget for Musik af flere Instrumenter ind imellem Talerne, og Højtideligheden sluttede med Afsyngelsen af „Star Spangled Banner“; Forsamlingen sang med staaende.

Fenger Hospital er et af de største, moderneste og bedst indrettede i Vesten.

Det har en Front af 106 Fod, en Dybde af 121 og er 5 Etager højt. Bygningen har Plads for henved 200 Patienter. Der var ca. 40 Sygeplejersker til Stede ved Indvielsen. Arkitekt Chr. Jensen viste os omkring fra dybeste Rum i Kælderen til 5 Etage, der rummer to store, lyse Operationsværelser. 2., 3. og 4. Etage er indrettet for Patienter.

Vi anbefaler Landsmænd og Landsmandinder i Midtvesten her i Staterne, som trænger til Hospitalsophold, at søge hertil; ligesaa anbefaler vi Landsmænd at støtte dette Foretagende ved at tage Aktier i det.

COX'S KAMPAGNE.

Vi meddeler følgende efter „Mid-west Foreign Language Press Bureau.“

Intet Parti her i Landet, har nogen Sinde opstillet en Præsidentkandidat, som har været mere skødesløs i sine Valgtaler end Guv. Cox. Han synes at gaa ud fra, at det er en smal Sag at narre hele Folket til enhver Tid.

Det er en kendt Sag, at han kan takke de „vaade“ for sin Nomination. Der er intet at sige paa, at de gjorde, hvad de kunde for at faa en af deres stillet i Spidsen for det demokratiske Parti, og heller ikke er der noget at sige paa Cox, fordi han søgte at opnaa Nominationen ved deres Hjælp. Til Trods herfor søger han at spille „tør“, hvor han tror, at Folkemeningen er imod Saloonen. Bryan, som aldrig før har svigtet sit Parti, har erklæret, at han anser Cox for moralsk uskikket til at beklæde Præsidenthvervet paa Grund af hans Tjenerstilling til Saloonmagten og vel ogsaa af andre Grunde. Men i North Dakota, Washington og andre Steder, hvor Cox mener, at det lønner sig bedst for ham at staa som Fjende af Saloonen, erklærer han frejdigt: „Jeg har altid stemt „tør.“ Det er naturligvis af den Grund, at han var „de vaade“'s Kandidat.

Det har vist sig, at hans Paa-stand om et vældigt republikansk Valgfond var løs Tale og intet andet. Har Cox offentlig